Dosarul nr. 2rac-270/20
2rac-32/21

Prima instanță: Judecătoria Chişinău, sediul Centru (jud. D. Sîrbu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chişinău (jud. M. Anton, V. Cotorobai, A. Bostan)

ÎNCHEIERE

03 februarie 2021 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:
Președintele completului, judecătorul Svetlana Filincova
Judecătorii Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Societatea pe Acţiuni „ASITO DIRECT”,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „SEBIFAB” împotriva Societăţii pe Acţiuni „ASITO DIRECT” cu privire la încasarea sumei şi compensarea cheltuielilor de judecată şi cererea reconvenţională depusă de Societatea pe Acţiuni „ASITO DIRECT” împotriva Societăţii cu Răspundere Limitată „SEBIFAB” cu privire la nulitatea actului juridic,

împotriva deciziei din 06 august 2020 a Curţii de Apel Chişinău,

c o n s t a t ă:

La 15 mai 2019, SRL „SEBIFAB” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SA „ASITO DIRECT” solicitând încasarea sumei de 87880,00 lei cu titlu de cheltuieli suportate în baza contractului de arendă nr. 56 din 23 octombrie 2017, sumei de 2636, 40 de lei cu titlu de cheltuieli de taxă de stat, a sumei de 20000,00 lei cu titlu de cheltuieli de asistenţă juridică, iar în total suma de 110516,40 de lei

În motivarea acţiunii, reclamantul a invocat că, în data de 23 octombrie 2017, între SA „Moldasig”, în calitate de arendator și SRL „SEBIFAB” în calitate de arendaș, a fost încheiat contractul de arendă nr. 56, obiect al cărui l-a constituit darea în arendă a terenurilor cu destinația agricolă cu suprafața totală de 47,7387 ha, amplasat în extravilanul comunei Băcioi, municipiul Chișinău, pe o perioadă de 3 ani. Ulterior, la 24 octombrie 2017, între părți a fost semnat actul de primire-predare, prin care a fost transmis terenul contractat. În perioada anului 2018, terenurile recepționate au fost plantate cu floarea soarelui, iar după recoltarea culturii, terenurile au fost prelucrate și înființate cu grâu de toamnă. La pregătirea terenurilor pentru cultura de toamnă, au fost prezenți și reprezentanții SA „Moldasig”.

Totodată, a menţionat că până la încheierea anului agricol, după înființarea culturilor de toamnă, prin notificarea nr. 01/1-376 din 12 octombrie 2018, remisă de SA „ASITO DIRECT” a fost informată despre subrogarea drepturilor și obligațiilor SA „Moldasig”, ce rezultă din contractul de arendă nr. 56 din 23 octombrie 2017, în legătură cu înstrăinarea terenurilor obiect a contractului de arendă. Prin notificarea

noului proprietar din 19 decembrie 2018, a fost informată despre denunțarea unilaterală a contractului nr. 56 din 23 octombrie 2017, începând cu 04 ianuarie 2019, conform pct. 6 alin. (1) lit. e) al contractului de arendă. La 27 decembrie 2018 a remis în adresa SA „ASITO DIRECT” un răspuns prin care şi-a manifestat dezacordul cu denunțarea unilaterală a contractului de arendă, menționând că, a însămânțat terenurile cu culturi de toamnă, cât și necesitatea plății valorii fructelor viitoare în temeiul art. 16 alin. (1) lit. c) al Legii cu privire la arenda în agricultură. După mai multe discuții purtate cu reprezentanții SA „ASITO DIRECT”, la 04 ianuarie 2019, între părți a fost semnat acordul de reziliere a contractului de arendă nr. 56 din 23 octombrie 2017, cu rezervarea compensării de către SA „ASITO DIRECT” a cheltuielilor suportate de SRL „SEBIFAB” și a venitului ratat. Astfel, la 04 ianuarie 2019, între părți a fost semnat un alt acord, prin care a fost stabilită suma de 190000 de lei cu titlu de cheltuieli suportate pentru prelucrarea terenurilor, aplicarea îngrășămintelor, însămânțarea terenurilor cu grâu pentru anul agricol 2019, sub rezerva achitării venitului ratat. Prin același acord, părțile au stabilit ca suma de 190000 de lei urma a fi achitată până la data de 21 ianuarie 2019. Însă SA „ASITO DIRECT” și-a onorat doar parțial obligațiile asumate prin acordul din 04 ianuarie 2019 și anume a achitat doar suma de 102120 de lei, după care, a încetat să-și onoreze obligațiile asumate prin contract. Nefiind de acord cu cuantumul sumei achitate de SA „ASITO DIRECT”, prin răspunsul adresat ultimei, şi-a exprimat dezamăgirea referitor la intenţia SA „ASITO DIRECT” în executarea acordului din 04 ianuarie 2019 prin care s-a decis achitarea cheltuielilor suportate pentru prelucrarea şi plantarea terenurilor. La fel, a fost notificat pârâtul despre adresarea în instanţa de judecată, în caz de neachitare a sumei restante şi despre potenţială pretenţie privind venitul ratat.

La 05 iulie 2019, SA „ASITO DIRECT” a depus cerere reconvențională împotriva SRL „SEBIFAB” solicitând constatarea nulității absolute a acordului din 04 ianuarie 2019, încheiat între SA „ASITO DIRECT” şi SRL „SEBIFAB” în partea sumei de 87880 de lei.

În motivarea acțiunii reconvenţionale, SA „ASITO DIRECT” a invocat că, la 04 ianuarie 2019, între SA „ASITO DIRECT” și SRL „SEBIFAB” a fost încheiat un acord, iar conform condițiilor și-a asumat obligația de a achita SRL „SEBIFAB” suma de 190000 de lei. Conform acordului, SRL „SEBIFAB” a indicat că, cheltuielile real suportate pentru prelucrarea terenurilor, aplicarea îngrășămintelor, însămânțarea terenurilor cu grâu au constituit suma de 190000 de lei. Însă SRL „SEBIFAB” a prezentate acte justificative prin ce se confirmă doar cheltuielile în mărime de 102120 de lei și anume facturile fiscale seria/nr. JJ3313488 și JJ 3313580, care confirmă doar cheltuielile pentru procurarea semințelor și îngrășămintelor. Astfel, a achitat doar suma de 102120 de lei, or, excedentul sumei de 87880 de lei nu a fost confirmat de către SRL „SEBIFAB”.

Prin scrisoarea adresată SRL „SEBIFAB”, a solicitat prezentarea documentelor justificative pentru suma de 87880 de lei, însă până la înaintarea acțiunii reconvenționale, pârâtul nu a prezentat documente în confirmarea cheltuielilor în mărime de 87880 de lei. Or, confirmarea eliberată de SRL „SEBIFAB” nu este un act justificativ contabil care să confirme cheltuielile în mărime de 87880 de lei. Conform prevederilor Legii contabilității, Codului Fiscal și Standardelor de contabilitate, persoana juridică este obligată să țină și să reflecte cheltuielile

suportate în activitatea comercială. Astfel, a considerat că obiectul acordului din 04 ianuarie 2019, achitarea sumei de 190000 de lei, este ilicit în partea sumei de 87880 de lei, din motiv că suma respectivă nu poate fi probată conform legislației contabile, respectiv suma de 87880 de lei nici nu există.

Prin încheierea protocolară din 27 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chişinău, sediul Centru, s-a pus pe rol cererea reconvenţională.

Prin hotărârea din 25 februarie 2020 a Judecătoriei Chişinău, sediul Centru, s-a admis parţial cererea de chemare în judecată depusă de SRL „SEBIFAB" şi s-a încasat de la SA „ASITO DIRECT" în beneficiul SRL „SEBIFAB" suma de 87880,00 lei cu titlu de datorie, suma de 10000,00 lei cu titlu de cheltuieli de asistenţă juridică şi suma de 2636, 40 de lei cu titlu de cheltuieli legate de achitarea taxei de stat la înaintarea acţiunii, iar în total suma de 100516,40 de lei; pretenţiile SRL „SEBIFAB" cu privire la încasarea cheltuielilor de asistenţă juridică în partea ce excede suma adjudecată, au fost respinse ca fiind neîntemeiate; s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea reconvenţională depusă de SA „ASITO DIRECT" împotriva SRL „SEBIFAB" cu privire la nulitatea actului juridic.

Prin decizia din 06 august 2020 a Curţii de Apel Chişinău s-a respins apelul declarat de SA „ASITO DIRECT" şi s-a menţinut hotărârea din 25 februarie 2020 a Judecătoriei Chişinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanţa de apel a reţinut prevederile art. 666, art. 667 alin.(1), art.668, art. 206 alin.(2), art.216, art.217, art.220 alin.(1) Cod civil, în redacţia în vigoare la data semnării acordului contestat.

Totodată, analizând argumentele expuse de „ASITO DIRECT" SA în cererea reconvențională și în cererea de apel înaintată, în raport cu situația de fapt constatată și normele de drept citate supra, a statuat că prima instanță corect a reținut că, temeiurile invocate de „ASITO DIRECT" SA pentru constatarea nulității acordului din 04 ianuarie 2019, nu și-au găsit confirmarea pe parcursul examinării cauzei.

Mai mult, instanţa de apel a statuat că temeiurile invocate de „ASITO DIRECT" SA pentru constatarea nulității acordului din 04 ianuarie 2019, nu și-au găsit confirmarea nici pe parcursul examinării cauzei în ordine de apel.

Sub acest aspect, instanța de apel a atestat că, la momentul întocmirii și semnării acordului din 04 ianuarie 2019, SRL „SEBIFAB" a prezentat SA „ASITO DIRECT" toate înscrisurile/probele care confirmau cheltuielile suportate pentru prelucrarea terenurilor, aplicarea îngrășămintelor, însămânțarea terenurilor cu grâu de toamnă pentru anul agricol 2019 și anume: factura fiscală seria și nr. JJ3313488 din 02 noiembrie 2018, eliberată de SRL „Zimagro-Plus" în sumă de 29400 de lei (pentru îngrășăminte minerale); factura fiscală seria și nr. JJ 3313580 din 01 noiembrie 2018, eliberată de SRL „Cimcazac" în sumă de 72720 de lei (pentru „grâu de semințe"), precum și confirmarea din 27 decembrie 2018, eliberată de SRL „SEBIFAB" în sumă de 116959,12 lei (pentru servicii de discuit în două părți – 47738 de lei, cultivat cu poliaris 4 – 21482,41 de lei, introducerea îngrășământului în sol – 11934,68 de lei, semănat – 28643,22 de lei, cotocit – 7160 de lei) (f.d.31 - 33).

Aceste circumstanțe denotă în mod cert, că la data semnării acordului, adică la 04 ianuarie 2019, SA „ASITO DIRECT" a examinat actele prezentate de fostul arendaș și a acceptat parțial revendicările arendașului (având în vedere că suma totală ce derivă din actele prezentate de arendaș constituia 219079,12 lei).

În lumina celor expuse, instanţa de apel a apreciat ca fiind pur declarative argumentele invocate de „ASITO DIRECT” SA în cererea de chemare în judecată reconvențională și preluate în cererea de apel înaintată. Or, materialele cauzei elucidate anterior denotă certitudinea faptului că, până la semnarea acordului din 04 ianuarie 2019, SA „ASITO DIRECT” a studiat toate actele prezentate de arendașul SRL „SEBIFAB” și nu a formulat careva obiecții referitor la valabilitatea/temeinicia actelor prezentate. Astfel, odată cu semnarea acordului din 04 ianuarie 2019, SA „ASITO DIRECT” a confirmat temeinicia sumei de 190000 lei solicitată de SRL „SEBIFAB”. Mai mult, ultima a și achitat din suma de 190000 lei suma de 102120 lei.

Mai mult, argumentele apelantului nu se încadrează în temeiurile de nulitate indicate, or, obiectul acordului din 04 ianuarie 2019, este unul licit, fiind negociat de părți în mod benevol. Drept urmare, acțiunea reconvențională înaintată de „ASITO DIRECT” SA este una neîntemeiată și corect a fost respinsă de instanța de fond.

La fel, instanţa de apel citând prevederile art. 96 alin.(1), (1) Cod de procedură civilă, a reţinut că conform materialelor pricinii civile SRL „SEBIFAB” a fost reprezentat în judecată de către avocatul Dorin Trestianu, fapt confirmat prin mandatul avocatului anexat la dosar și prin actele îndeplinite (întocmite) de către avocat.

Conform ordinului de plată nr.1 din 10.01.2019 în sumă de 20000 lei, se confirmă că SRL „SEBIFAB”, a suportat cheltuieli pentru asistență juridică acordată de avocat în pricina civilă data în suma de 20000 lei (f.d.22).

Pornind de la practica CEDO, cheltuielile de asistență juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime. Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidențiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor, a următoarelor documente: dovada achitării onorariilor avocaților (copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată); copia de pe facturile de strictă evidență, emisă pentru clienți-persoane juridice și în alte cazuri stabilite de legislație; listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și a timpului aferent acestora (cu tariful și orarul).

Pentru determinarea cuantumului compensației acordate, instanța de judecată, pentru a face o apreciere corectă, va mai ține cont de: complexitatea cauzei; noutatea și dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță; aportul avocatului la soluționarea cauzei; timpul și munca depusă de avocat; aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența (cunoștințe tehnice speciale, cunoașterea profundă a unor reglementări de profil, cunoașterea limbilor străine, a altor procedee de comunicare cu clienți specifici etc.); faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; rezultatul obținut; restricțiile de timp impuse de client și de circumstanțele cauzei; natura și durata relației dintre avocat și client; experiența, reputația și abilitatea avocatului; justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; suma despăgubirilor pretinse/obținute în cauză; alți factori, la discreția instanței.

Totodată, în jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului (cauza Costin versus România, hotărârea din 26 mai 2005; cauza Străin și alții versus România, hotărârea din 21 iulie 2005; cauza Petre versus România, hotărârea din 27

iulie 2006, etc.) s-a statuat că partea care a câștigat procesul nu va putea obține rambursarea unor cheltuieli decât în măsura în care se constată realitatea, necesitatea și caracterul lor rezonabil.

În speță, instanța de fond just a statuat că, cheltuielile de asistență juridică în sumă de 20000 lei suportate de SRL „SEBIFAB” nu au un caracter necesar și rezonabil, astfel ținând cont de complexitatea litigiului, de faptul că cererea de chemare în judecată a fost admisă integral, iar acțiunea reconvențională a fost respinsă, efectiv suma de 10000 lei dispusă spre încasare de prima instanță este una proporțională pentru asistența juridică, ce urmează a fi compensată de către „ASITO DIRECT” SA - SRL „SEBIFAB”.

La 23 octombrie 2020, prin intermediul poştei (f.d.129), SA „ASITO DIRECT” a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 06 august 2020 a Curţii de Apel Chişinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a hotărârii primei instanţe şi a deciziei instanţei de apel emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acţiunii înaintate de SRL „SEBIFAB”, admiterea cererii reconvenţionale depuse de SA „ASITO DIRECT” şi să fie constatată nulitatea absolută a acordului din 04 ianuarie 2019 în partea sumei de 87880 de lei; încasarea forţată a taxei de stat achitată la înaintarea acţiunii reconvenţionale în sumă de 2367 de lei, a taxei de stat în sumă de 1977, 30 de lei la depunerea cererii de apel şi a taxei de stat în sumă de 1318,20 de lei la depunerea cererii de recurs.

În motivarea recursului s-a invocat că hotărârea primei instanţe şi decizia instanţei de apel sunt neîntemeiate, superficiale fără a fi date aprecieri detaliate şi concrete a argumentelor indicate în motivarea acţiunii reconvenţionale, instanţa de apel şi instanţa de fond nici nu au apreciat argumentele prin prisma Legii contabilităţii nr.113/2007, Codului Fiscal. Instanţa de apel şi instanţa de fond nu au examinat corespunzător acţiunea reconvenţională, interpretând eronat Legea contabilităţii nr.113/2007, Codul Fiscal, art. 206, art.220 Cod civil. La fel, nu au luat în considerare că evidenţa activităţii societăţii comerciale este guvernată de legislaţia specială care se aplică în mod obligatoriu.

Recurentul a opinat că suma solicitată este ilicită din moment ce nu este reflectată în evidenţa contabilă şi nu este confirmată prin documente contabile primare.

Instanţa de apel a apreciat cheltuielile de asistenţă juridică ca fiind rezonabile prin prisma propriilor constatări, dar nu în baza actului de îndeplinire a lucrărilor care în mod obligatoriu urmează a fi apreciat la examinarea rezonabilității cheltuielilor de judecată.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimatului conform scrisorii de însoţire datate cu 24 noiembrie 2020 (f.d.132). Corespondenţa a fost restituită instanţei cu menţiunea „nereclamat” (f.d.134-135).

Referinţă la cererea de recurs, în temeiul art. 439 alin.(2) Cod de procedură civilă, până la data judecării cauzei în ordine de recurs, nu a parvenit.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanţei de apel a fost adoptată la 06 august 2020, iar cererea de recurs a fost depusă la 23 octombrie 2020, prin intermediul poştei (f.d.129).

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei integrale participanţilor la proces la 12 octombrie 2020, conform scrisorii de însoţire (f.d.122). Astfel, recursul este declarat în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de SA „ASITO DIRECT”, completul Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii Supreme de Justiţie consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părţile şi alţi participanţi la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esenţială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) şi (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârşirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul şi în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluţionarea greşită a cauzei sau în cazul în care instanţa de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanţa judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) şi (4).

Completul Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii Supreme de Justiţie consideră că recursul declarat de SA „ASITO DIRECT”, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) şi (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul părţii recurente cu soluţia pronunţată de către instanţa de apel, însă nu relevă încălcarea esenţială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii Supreme de Justiţie reţine că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material şi procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu şi temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii Supreme de Justiţie reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) şi (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secţiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanţa de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanţele de fond şi de apel. Forţa atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficienţa probelor şi concluziile făcute în urma probaţiunii sunt în afara controlului instanţei de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanţa de recurs poate interveni în materia probaţiunii doar sub aspect procedural şi anume dacă se invocă faptul că instanţa de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă,

însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudenţa sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanţă de recurs, întemeindu-se pe dispoziţii legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinţei pronunţate de o instanţă inferioară, ca fiind lipsit de şanse de succes (cauza Rebai şi alţii contra Franţei, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanţele menţionate, completul Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de SA „ASITO DIRECT”.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Societatea pe Acţiuni „ASITO DIRECT” împotriva deciziei din 06 august 2020 a Curţii de Apel Chişinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul Svetlana Filincova

Judecătorii Iurie Bejenaru

Galina Stratulat